

FAOS 5 år etter – hvor står vi?

Terje Grimstad, Karde AS

FAOS - Felles Arkitektur for Offentlig Sektor

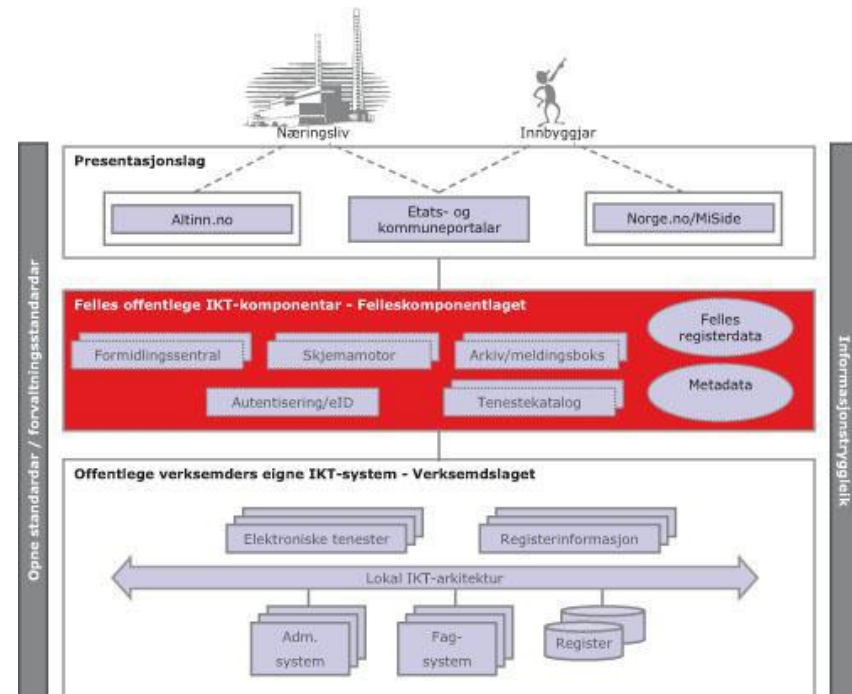
Samhandlingsarena 8
Semicolon og NorStella

Hos KS, mandag 16.9.2013

Bakgrunn i mandatet – 13. juli 2007

Døgnåpen forvaltning

1. Offentlig sektor skal utvikle og tilby elektroniske selvbetjeningsløsninger til innbyggere og næringsliv
2. Samhandling mellom offentlige virksomheter skal foregå elektronisk for å understøtte effektiv tjenesteproduksjon og elektronisk tjenesteyting

FAOS – overordnede kommentarer

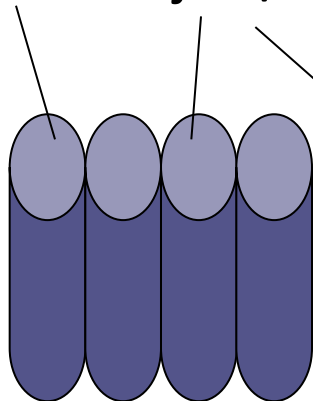
- Et godt initiativ
  - Nødvendig oppfølging av St.meld 17 (2006-2007)
- Godt arbeid i løpet av kort tid, rapport levert desember/januar2007
  - Av nøkkelpersoner som strengt tatt ikke hadde tid
- FAOS var godt forankret
  - Mange sentrale etater og nøkkelpersoner i sentrale posisjoner
  - Kunne ikke vært bedre forankret i IKT-miljøet i statlig sektor
- Påpekning av nye styringsmodeller som en nødvendighet for realisering
- God disposisjon, viktige temaer drøftet i noe detalj
  - Prinsipper for IKT-arkitektur
  - Felleskomponenter og tjenester
  - Styringsprinsipper
  - Samfunnsøkonomisk analyse

FAOS – overordnede kommentarer

- Godt grep å avlede fellestjenester og felleskomponenter med en analyse av noen utvalgte virksomhetsprosesser
- Styringsprinsipper påpeker nødvendigheten av organisatorisk samhandling
- Intrikat og komplekst område
- Kommunesektoren kunne vært sterkere representert, f. eks. KS
- Helse kunne vært sterkere representert, f.eks. Helsedir

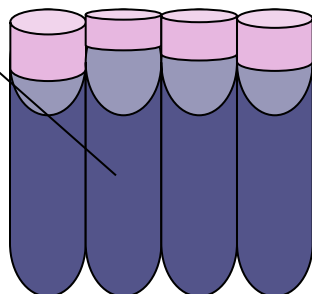
Styringsmodeller – fra FAOS-rapporten

Etatsbudsjett/silo

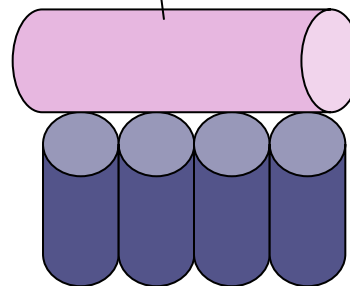

1 og 2

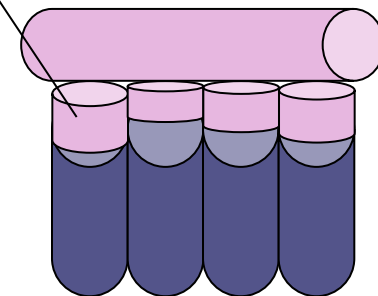
Budsjett Fellesløsninger

3

4

5

Styringsmodell – trinnvis utvikling

1. Rene silobudsjetter – omtale av samhandling i styringsdokumenter
2. Rene silobudsjetter – krav til fellesløsninger og samhandling i tildelingsbrev
3. Budsjettmidler for fellesløsninger/ samhandling øremerket i silobudsjett
4. Budsjettmidler for fellesløsninger trukket ut av silobudsjettene – adm. og tildeles separat
5. Øremerkede fellesmidler i silobudsjett og fellesmidler som adm. og tildeles separat (kombinasjon av 3 og 4)

Kilde: Karl Olav Wroldsen, SKD

Hva sa FAOS

FAOS - effektmål

- Bedre kvalitet på saksbehandlingen i offentlig sektor
- Økt tilgjengelighet til offentlige tjenester
- Økt automatisering av tjenesteytingen
- Økt robusthet
- Reduserte livssyklus kostnader
- Økt konkurranse
- Bedre forutsigbarhet i tjenestetilbudet

Burde også hatt effektmål knyttet til

- Tverrgående tjenester (integrasjon på tvers)
  - Etterlyst av Riksrevisjonen

FAOS - styringsprinsipper

- Analyser i kap 6
- Et svært viktig kapittel
- Absolutt behov for sentral styring
- Overordnet styringsfunksjon må plasseres hvor det får størst innflytelse og effekt
- Statsministerens kontor eller FIN må inn i en styrende rolle

FAOS – samfunnsøkonomisk analyse

- Kap 7 legger frem interessante indikatorer for samfunnsmessig nytte

I FAOS-rapporten:

- Beskrevet: Bedre informasjon
- Ikke beskrevet: Tilgjengelig informasjon
  - Informasjon som ressurs
  - Særdeles viktig for tjenesteutvikling, innovasjon og verdiskaping i samfunnet
  - Påpekt av Riksrevisjonen
  - Prising av informasjon

Status 5 år etter – Døgnåpen forvaltning

1. Offentlig sektor skal utvikle og tilby elektroniske selvbetjeningsløsninger til innbyggere og næringsliv
  - Noe er skjedd, men Norge faller på Europa-rankingen
  - Ingen livssituasjonstjenester (*SKD's e-dialoger*)
  - Altinn II bidrar med lite nytt i forhold til Altinn I, har IKKE bidratt til enklere tjenesteutvikling
  - Veldig mange etater er ikke kommet noe videre
  - Mange tjenester er kompliserte

Status 5 år etter – Døgnåpen forvaltning

2. Samhandling mellom offentlige virksomheter skal foregå elektronisk for å understøtte effektiv tjenesteproduksjon og elektronisk tjenesteyting
  - Lite er skjedd. Knappt noe samhandling på tvers av etater
  - Tjenesteproduksjon er ikke effektivisert
  - SERES er knyttet til Altinn II og ikke etablert som en kilde for informasjonsutveksling og –forvaltning i offentlig sektor
  - Ingen incentiver for samhandling på tvers
  - Ingen styringsmekanismer for samhandling på tvers

Takk for oppmøtet!

Takk for oppmerksomheten!

Forslag til noen videreføringer

Vinkling

- Generelt er det flere mulige vinklinger i en diskusjon om offentlig informasjonsforvaltning
    - Tjenesteorientering, med fokus på systemarkitektur og prinsipper
    - Informasjonsorientering, med fokus på kvalitet og tilgjengelighet
    - Organisasjonsorientering, med fokus på oppgaveansvar, styringsfunksjon og finansiering
  - Først og fremst må aktørene i offentlig sektor bli enige om hva det skal snakkes om
  - Deretter trenger vi en felles "overordnet mental referansemodell" for Organisasjon, Tjenester, Samhandling, Informasjon, Kommunikasjon og Teknologi
- ## **Virksomhetsarkitektur**

Overordnet referansemodell

- Trenger overordnet referansemodell for å beskrive tjenester, arbeidsprosesser, organisering og ressurser i offentlig virksomhet
- Deretter bør alle offentlige virksomheter dokumentere både
  1. sine tjenester, oppgaver og informasjonsutveksling i en "ekstern modell"
  2. sine arbeidsprosesser, ressursforvaltning og organisering i en "intern modell."
- Den eksterne modellen kan brukes for å samhandle mellom eksterne aktører, med tilhørende forretningsprosess og utveksling
- Den interne modellen kan brukes for å vedlikeholde og utvikle intern operasjon.

Ny finansieringsmodell for offentlig samhandling

- Det utarbeides en ny finansieringsmodell
- Virksomheter får betaling for gjenbruk av (andres) felleskomponenter
  - Dette vil være en sterk driver for samhandling og samarbeid
  - Kan forankres i både beregning/estimat av innsparing i forhold til nyutvikling og livsløpskostnader for komponentene
  - Praktisk gjennomføring kan skje ved hjelp av mange forskjellige "forretningsmodeller" (engangs utbetaling, utbetaling per aksess, utbetaling for forpliktelse til gitt volum av bruk, etc.)

Andre videreføringer

- Beskrive samhandling mellom systemer innenfor og på tvers av etater
- Savner en referansearkitektur som støtter samhandling mellom eksisterende arkitekturer
- Felleskomponenter for sikkerhet og metadata må gjøres tilgjengelig også for privat sektor for å sikre sømløs samhandling
- Nøkkelspørsmål
  - Hva må til for at leverandørene skal bruke felleskomponentene i sine tilbud ?
- Savner referanser til konkrete eksisterende eller nye løsninger
  - Sterkt behov for å dokumentere det som fins i dag
- Fare med sentraliserte løsninger og felleskomponenter
  - Sementerer fremtiden for 3-5 år
  - Hindrer konkurranse og innovasjon
  - Savner inngående diskusjon om valg av arkitektur/løsning og konkurranseforhold og tilbudsmangfold i markedet

Andre videreføringer

- Trenger en felles klassifikasjonsstruktur for gjenbrukbare komponenter
- Innspill fra Semicolon
  - Teknisk (om klienter og tjenester kan snakke sammen, robust, skalerbart, sikkerhet, legacy)
  - Semantikk (innhold, begrepsapparat, modeller)
  - Organisasjon (avklare ansvar og myndighet, incentivstruktur, operasjonell samhandling, makt og revir)